

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

<i>Birgivi</i>	<i>Pr. Mehmet Ali Ayni</i>
<i>Mimar Sinan</i>	<i>Mahir Gürsel</i>
<i>Yunus Emre</i>	<i>Recep Yersu</i>
<i>Toprağa Dönüş</i>	<i>Salim Şenoğlu</i>
<i>19 Mayıs</i>	<i>E. Alpar</i>
<i>Folklör</i>	<i>Vehbi Evinç</i>
<i>Kışın Deniz, Kurbet</i>	<i>A. Naci A. Gül</i>

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Gireson	Aksu	»
Isparta	Ün	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ülker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Orta yayla	»
Yozgat	Bozok	15 günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	3 Ayda bir

İYESİ
T. F. SILAY

KAYNAK
BALIKESİR HALKEVİ

Yayın Direktörü
ABDİ
Agabey Oğlu

SAYI: 77

19 . 6 . 1939

YIL: 7

Balıkesir Bâyüklerinden:

BİRGİVİ

Yazan: Pr. Mehmet Ali AYNİ

Degerli proför Mehmet Ali Ayni, ahiren (Türk ah-lâkçıları) ismli kıymetli bir eser neşretmiştir. Bu eser-de müellif tanınmış Türk ah-lâkçılarını tanıtırken, Balıkesir'in de kıymetli ve ünlü âlimlerinden (Birgivi) yi tam bir vukuf ve selâhiyetle yazmıştır. (Türk ah-lâkçıları) isimli eserden (Birgivi) ye ait olan kısmı, bizde aynen iktibas ederek karilerimize takdim ediyoruz.

— KAYNAK —

Ahlâkçılarımız içinde Birgivi derecesinde mümtaz bir simaya nadir tesadüf olunur. Çünkü onun dinî bilgisi ve bıraktığı eserleri ne kadar yüksek ise meslek ve meşrebi de o nisbette pâk, nezih ve metin idi.

Muasırları ve sonradan gelenler arasında (Birgivi Mehmet Ef.) diye tanınmış olan bu kâmil insan Balıkesir de Hicrî 928 Milâdî 1522 senesinde Pir Ali adlı yine bir müderrisin sulbin den dünyaya gelmişti. Balıkesir-den ötedenberi vücudları Türk. lüğe şeref veren mekremet ve faziletle mümtaz insanlar yetiş-miştir. Fakat dünyaya yeni gelen bu çocuk onların hepsini geçecek-ti. Bu çocuğu evvelâ babası okutmuştu. Ancak yüksek tahsi-lini İstanbul'da o vaktin Üniver-sitesi hükmünde olan Semaniye medresesinde yapması lâzımdı.

Bunun için Pir Ali oğlunu İstan-bula göndermişti.

O devirde Semaniyenin üs-tadlarından dersleri talebe içinde en çok beğenilen Ahi zade Meh-met ile Abdürrahman idi. Bu sebeple, Birgivi onların talebesi arasına katılmıştı. Büyük bir şevk ve gayretle derslerine de-vam eden bu genç Balıkesirli nihayet semaniyenin programla-rındaki ilimleri mükemmelen öğ-rendikten ve parlak bir icazet imtihanı verdikten sonra müder-rislik rütbesini almıştı. Fakat bu genç müderris diğer emsaline benzemiyordu. Halkın laübalî ha-reketleri onu pek üzüyordu. Ni-zamların ahkâmına riayet duy-ğuları her gün azalıyordu. Hâ-kimlere yükeek makamlardan ve-rilen talimatın faydası görül-müyordu. Bunlar rüşvet almaksızın iş görmek istemiyorlardı. Büyük

adamların oğullarına hiç bir ehliyet ve istihkakları olmadığı halde ilmi rütbelere tevcih olunuyordu. Bu hal memlekette cehlin intişarına ve hakimiyetine sebep olacaktı.

Bir çok mukallid ve cahil şeyhler halkı aldatıyordu. Her yerde sünneti seniye muğayir bidatler çoğalmıştı. Söyle ki bazı hocalar kuran okumak veya isteyene öğretmek için bir ücret istiyordu. Bu pek çirkin bir bidaatti. Velhasıl bu haller Birgivi'nin ruhunda şiddetli bir infial ve ümitsizlik uyandırmıştı. O halde bir inziva köşesine çekilip yalnız kendi nefisini temizlemeğe çalışmak belki daha iyi olacaktı. Birgivi bunun için Bayramiye tariki ricalinden Karamanlı Abdurrahmana intisap ederek sırtına Bayramilere mahsus beyaz bir elbise geçirmişti. Fakat onun içinde yettiği medrese hayatı bu yeni meslek arasında büyük bir fark vardı. Birgivi her mesele için kitaptan bir senet aramaya ve bulmaya alışmış mutasıp bir gençti.

Mantık ilmini iyi öğrenmişti. Öyle her söze eyvallah diyecek bir meşrebde yaratılmamıştı. Abdurrahman bunu çabuk takdir ettiği için Birgivi'ye yine eski mesleğine dönmesini tavsiye etmişti. O sırada ikinci Sultan Selim'in hocası müderris Ataullah doğduğu kasaba olan Birgivi'de yeni ve mükemmel bir medrese yaptırmıştı. Oraya muallim olarak göndermek üzere Kâmil ve fadıl bir müderris arıyordu. Ataullah bunu düşünürken hatırına derhal Birgivi

gelmişti. İşte Karamanlı Abdurrahman'ın o tavsiyesiyle padişah hocasının bu tahattür neticesi olarak genç müderrisimiz dervişliği bırakıp Birgiye gitmiş ve yeni medresede okutmağa başlamıştı. Birgivi'nin ilmi fazileti ve insani meziyetleri çoktan öğrenilmiş olduğundan bu medrese yurdun her tarafından koşan talebe ile dolmuştu. Birgivi o medresede yalnız talebesini okutmakla kanaat etmiyordu. Kalemi sayesinde düşüncelerini her tarafa duyurmağa niyet etmişti. Onun büyük gayesi halka bir doğru yol göstermek ve bu vasıta ile umumun ahlâkının düzeltilmesini ve yükseldiğini görmek idi. Acaba bu yol nerede bulunabilirdi? Birgivi bu hususta uzun uzun düşünmeğe lüzum görmemişti. Zira bu yolu evvelce hazreti Muhammed açmış ve göstermişti. O halde Birgivi'nin işi bu yolu tekrar herkese bildirmekti. Onun Et-tarikatül Muhammediye ve Siretül Ahmediye adlı kitabı işte bu emelinin mahsulüdür. Ancak Birgivi'nin bu kitap vasıtasıyla tahakkukunu istediği şeylerin bazılarını yapabilmek için zamanın hareketini durdurmak lâzımdı. Fakat buna kimin gücü yetebilirdi? Mesela o devirde bir çok zengin kimseler bazı hayır işleri için servetlerinden bir miktar para ayırarak vakfediyorlardı. Birgivi'nin mütalaasına göre nakdin vakfi şer'an haram imiş. Birgivi bu müddeasını isbat için (Seyfi sarım) yani keskin kılıç adlı bir risale yazmıştı. Fakat hükümet

bu şekildeki vakıflara manî olursa bir çok hayırlı işlerin mühmel ve muattal olacağını anlamıştı. Bunun için o devrin en meşhur âlimlerinden Şeyhülislâm Ebussuud naktin vakfı caizdir diye fetva vermişti. Birgivi bu işi bile düzeltiremediği halde içtimai hayatta her gün âsarı görülen inkılâbları nasıl durdurabilecekti. Birgivi türbelede kandil ve mum yakmak caiz değildir diye bağırarak halde padişahların ve velilerin türbelelerine konulan gümüş ve altın kandil ve şamdanlar sabahlara kadar yaktırılıyordu. Çünkü halkı âdetlerinden geçirmek çok müşkül bir işti. Bununla beraber tenkid ve ihtarlarında ki şiddete rağmen kimse Birgivi'nin samimiyetinden şüphe etmiyordu. Yalnız hocalardan Bilâl zade, Birgivi'nin bu itirazlarına cevap vermişti. Gûya Birgivi her kesin gittiği yoldan ayrılarak o saye nam almak istiyormuş. Fakat Bilâl zadenin bu manasız târizi şeyhülislâm Ebussuud'un gözüne girmek için olduğunu zannediyorum. Birgivi'nin Tarikatı Muhammediyesi ortaya çıktığı vakit umumî efkârda büyük bir te'sir husule getirmişti. Sadrazam Sokullu Mehmed paşa Birgivi'yi İstanbul'a davet etmiş ve onun vuku ve cereyanından bahsettiği fenalıkların düzeltilmesi için ne yapmak lâzım geleceğini sormuştu. (1) Bu hal bahsettiğim

[1] Atayinin Şekayik zayli Cild:1 S. 190 Kostantaniye ye gelip veziri azâm Mehmed paşa ile mülakat ve re'i mezalim ve neşri merahim babında kelimât edip tesiri belîğ müşahede olunmuştu. 5

te'sirden başka neye hamlolunabilir?

Tahrîkatı Muhammediyenin Şerhleri ve Türkçeleri

Birgivi'nin Arabca yazmış olduğu bu kitap yalnız Türklere değil bütün müslümanlara hitap ediyordu. Çünkü Arapça kur'an dili olduğundan bütün islâm kavimleri arasında müşterek bir dil idi. Bunun için bu kitap her yerde zihinleri tehyic etmişti. Bu sebeple onun ihtiva ettiği mes'eleleri biraz daha canlandırmak ve kitabın te'sirini arttırmak istemişlerdi.

**

Elmevahibül fethiye alet tarikatül Muhammediye

İşte bu emellerin sevkiledir ki 1057 senesinde vefat etmiş olan meşhur muharrirlerden Mekkeli Şeyh Muhammed B. Ali B. Muhammed Allanüs Siddikil Bekri (2) Elmevahibül fethiye alet tarikatül Muhammediye) unvanı altında yazdığı güzel bir şerh ile Birgivi'yi tastik etmişti.

**

El Vesiletül Ahmediyeye Vezzeriatüs Sermediyeye (3)

Amid yani Diyarbakır'lı Ahmed oğlu şeyh Hacı Receb ism-

[2] Yazma nushası Süleymaniye şeh-zade Esad No. 1530 ve daha başka kütüphanelerde. İbn Allanın uzun bir tercemei hali [Hulâsatüleser] de.

[3] Yazma nushası Süleymaniye de, kılıç Ali paşa kitapları arasında No. 598 Hacı Beşir ağada 363. Beyazid umumî kütüphanede No. 1477. Bu şerh iki cild olarak İstanbul'da matbaai Âmirede H. 1261 de mükemmel bir surette basılmıştır.

inde yüksek bir âlim dahi dostlarının ibramını red edemediği için, tarikatı Muhammediyeyi üstadlar indinde itibare mazhar olmuş olan faydalı bir şekilde yukarıda yazdığımız ad altında ve arabça şerh etmiştir. Bu şarih Tiredede medfundur. (sene 1087)

Künuzur rûmuz

Tarikatı Muhammediyenin bu şerhini Kayıseriyeli Remzi Mehmed'e medyunuz. Üç cildten ibaret olan bu şerh Keşfüzzununun ifadesine göre şerhlerin en güzelidir. (Bir nushası Nuri Osmâniye kütüphanesinde)

Rumuzul Künuz

Buda yine o şarihin künuz üzerine yazdığı küçük üç cild haşiyedir. Remzi Mehmed'in vefatı 1131 de İstanbulda Seyyid Bürhanüddin türbesi civarında metfundur.

Keşfi demekle meşhur Samakovlu Ahmed B. Ebi Bekir B. Muhammed B. Rıdvanın Tarikatı Muhammediye üzerine biri büyük diğeri küçük iki şerhi vardır. (Vefatı 1160)

Bürhanüt Tarikatil Muhammediye

H. 1075 Senesine kadar uzun müddet Fas, Mısır, Şam, Yemen Hindistan, Sind, Mekran, Irak memleketlerini gezip dolaştığı için halk arasında seyyah hekim lakabıyla şöhret almış olan fudalâdan Muhammed B. Ahmed B. İbrahim B. Hasan da Türkçe bir şerh yazarak buna Bürhanüt tarika ismini vermişti. (Bir nushası Koca Ragıpta No. 652) Kılıç Alide

575. Üniversite kütüphanesinde Yıldız Saray No. 2 nefis bir nusha (Sene 1080) (1)

İdrakül hakika Fl tahrirci ehadisit tarika

Birgivi merhum kitabında terviç ettiği fikirleri isbat için ayetlerden başka bir çok hadiseler dahi nakletmişti. Acaba bu hadiseler hakikaten hazreti Muhammedin sözlerimidi? Birgivi bunları nereden çıkarmıştı? İşte bu işi tenvir için İstanbulda Mehmet ağa camii imamı olup Bayram paşa imamı demekle maruf aslı Mısırlı ulemadan Ali B. Hasan B. Sadaka (İdrakül hakika fi tahrirci ehadisit tarika) adlı kitabını yazmıştı. (1050 senesinde)

El-Hadikatün neddiye, şerhüt Tarikatil Muhammediye (2)

Tarikatı Muhammediyenin ibarelerini açmağa, kısa görüşlü adamların anlıyamadıkları işaretleri izaha himmet eden büyük bir zat dahi H. on birinci asrın en yüksek âlimlerinden sayılan Nabluslu Abdülganidir. (Vefatı 1144)

Bu şerhin yazma nushası koca Rağıp'da No. 682. Nabluslu âlim bu şerhinde Birgivinın mutasavvıfaya kattığı mahalde, Bir-

[1] İki büyük cild H. 1290 senesinde İstanbul'da matbaai âmirede basılmıştır. Birinci cild 660 sahife ikinci cild 743 sahife.

[2] Bu seyyah hekimin diğer eserleri: Kâşğarinin Münyetül Musallisini türkçeye çevirmiş. İlmi kelâmdan kendi Dürretül Bürhaniyesini, Arabça ve türkçe yazmış.

givinin itirazları ehli sünnet ve cemaatin hülasası olan sadatı sofıyyeye değil tasavvufa nisbet iddia ettikleri halde onun ehli olmaları müteveccih olduğunu tasrih ediyor.

El Berikatül Mahmudiye fl şerhüt tarikatil Muhammediye

Tarikatı Muhammediyenin yine Arabça bu mufassal ve büyük şerhi Konya vilâyeti mülhakatından Hadım kasabasında doğduğu için ulema arasında (Hadimî diye maruf olan müfti Ebu Saidin kaleminden çıkmıştır. (Vilâdeti 1113 vefatı 1176) Mısırdaki Bulak matbaasında H. 1257 de basılmış olan bu şerhin birinci cildi 444 ikinci cildi 372 büyük sahifedir. Hadimî, tarikatı Muhammediyenin (Uslûbi acib, tertibi garib ve nehci bedî) üzerine yazılmış olduğu için onu şerhe çalışmış. Hadimî Birgivi'nin red ve cerh ettiği mutasavvıfenin müteşakşika yani safvet gösterdikleri halde tasavvıf ehli olmayan adamlar olduğunu söylüyor.

Akşehirli Hoca zâde Abdün Nasrın şerhi Yazma nushası Kılıç Alide No. sı 585

Miftahül felâh

Şeyh Süleyman isminde bir zatın tarikatı Muhammediyeden tekvaya dair olan bahisleri intihab ederek yazdığı bir risaledir. (1)

[1] Süleymaniye Hacı Beşir ağa No. 378

Çatalcalı Hüseyin Şerhi

Kesriyeli Mehmedin Şerhi

Mehmet İsmetinin Türkçe tercümesi Mehmet İsmetî, Birgivi'nin torunudur. Dedesinin kitabından Arabça bilmiyenler istifade etmediği için bunu Türkçeye çevirmiştir. (Yazma nushası Süleymaniyede Esad Ff. 1353) İsmetinin vefatı H. 1076 Tercümesi hali «Hulasatüleser» de.

Tekmiletül tarika

İsmetî'nin tercemesinde tamtaraklı istilahlar varmış, ümmiler değil, ibareden mana çıkarmağa muktedir talebe bile anlıyamıyormuş. Onun için Vedadî (2) bazı kardeşlerin ve dostların ibramı üzerine tarikatı Muhammediyeyi imkân derecesinde Türkçeye terceme etmiş. Fakat bazı muteber kitaplardan münasip gördüğü fıkra ve mülâhazaları dahi alup tercemesine ilâve etmiş. bu sebeple tercemesinin adına Tekmile koymuş.

Mukavvelüt tekmlle

Fatih Sultan Mehmet camiinde umuma ders veren, Azaplarda vaizlik eden, halk arasında Tarikatçı emirdiye meşhur olan Seyyid Mustafa dahi (Merhumun sayı meşkûr olsun, iyi tettebbü etmiş. Lâkin vafir yerde hata üzere terceme eylemiş. Başka kitaplardan aldığı şeylerde dahi mü-

[2] Vedadî'nin bu tercemesini sultan ikinci Abdülhamidin baş mabeyincisi Osman bey kitabıcılık ettiği zaman, 1290 senesinde bastırmıştır.

nasip olmıyan sözler ve farsî te-
rkipler ve zaif hikâyeler yazmış
olduğundan bazı ihvanın ricasile)
tercemeyi elinden geldiği kadar
düzeltmiş ve buna muhavvelüt
tekmile adını vermiş. (1)

*Baba dağlı İbrahim'in "Vefatı
1184,, Teshilüt tarika (2)*

Bu zat şöyle diyor: Tarikati
Muhammediye ulema indinde ma-
kbul bir kitabdır. Hidayet yolu-
nu arayanlara rehberdir. Hakikat
nurunun istiyenler için bir güne-
ştir. Ama Arapça yazılmış oldu-
ğundan bu dili bilmiyenler için
hiç bir faydesi olmuyor. Bu se-
beple evvelce onu Yusuf Vedadi
adlı bir kâmil Türkçeye çevirmiş
Fakat sözü çok uzatmış. Bu se-
beple bazı ihvanın ikdamile o
fazla sözleri çıkararak ve kısak
tarak bu tercemeyi (Teshilut ta-
rika) namile yazdım.

(Telhis tarikatı Muhammediye

İstanbul'da 1061 senesinde ve-
fat ederek Emir Buhari zaviye-
sine defnedilmiş olan Tireli Aysî
Mehmed dahi tarikati telhis
etmişti

*Tekmilletü terceme alet tarikatlı
Muhammediye*

Fakat tarikati Emir tarikati
Muhammediyenin tercemesini bit-
irememiş, buna ömrü vefa etm-
emiş. Bunun üzerine Birinci Sul-
tan Mahmud'un kızları ağası Ha-

[1] Murad mollada Hamidiye kıs-
mında No. 634 Merhum dediği Ve-
dadi'dir.

[2] Bayazid umumî kütüphane Ya-
zma No. sı 1701

fız Beşir sarayda ki kütüphane
memuru Seyyid Mhammed Lü-
bbiye bu noksanın tamamlanma-
sını emretmiş. İşte bu hafızı kü-
tüp efendisine hayır dua aldirmek
maksadile 1164 senesinde tarik-
atı Muhammediyeyi tamam ter-
ceme etmiş ve adını (Tekmilletüt
terceme ala tarikatı Muhamme-
diye) koymuştur. (3)

*Gümülcüneli Ahmed oğlu
Mehmed'in tercemesi*

H. 1203 senesinde İstanbul'da
ölerek Emiri Buhariye defnedil-
miş olan Gümülcüneli Mehmed
dahi tarikati Muhammediyeyi Tür-
kçeye çevirmişti.

*Enderun Humayun mektebi ho-
calarından Kürd Mehmed'in Şerhi*

«Yazma nusha Süleymaniye, Hacı
beşir ağa No. 362»

Fakat garip şey, umumun o
kadar begendigi tarikati Muham-
mediyeyi bu Vanlı Mollo Mehmed
[4] begenmemişti. Çünkü Birg-
ivî'nin bahusus batın ilme ve
meşayihle târizlerini haksız bul-
uyordu. Vecdü halat ve keşfü
kerâmat sahibi olan Sofiyye me-
şayihine o suretle ilişmek insafa
lâayik değildi. Molla Mehmed Tür-
kiye ve Acem memleketlerinde
dört mezhebe mensub bir çok
âlimlerin meclislerinde bulunmuş

[3] Bu tercemenin yazma gayet
nefis bir nushası Süleymaniye'de Beşir
ağa kısmında No. 696 Lübbinin ter-
cemei hali, Bursalı Tahirde Cild 2. S.
12

[4] Muhammed B. Molla Süleyman
Elkürdi Essehrani Elmevavi. Sehran
Kürd aşiretlerinden birinin ismi, [Elm-
evan] orada bir köyün ismi.

ve pek mümtaz meşayihle gör-
üşmüş sonra İstanbul'a gelmiş.
Burada da bir çok âlimler ve
şeyhlerle sohbet etmiş. Onlar
kendisinden tarikati Muhammed
iyenin şerhini istemişler ve ha-
kikati ortaya çıkarılmasını dile-
mişler. Kürd Hocaya bir gece
evvel gördüğü rüyada dahi böy-
le bir ihtar vaki olduğundan
oda Birgivi'nin kitabında ki gizli
ve işaretli ve müşkül noktaları aç-
mak ve bahusus ehli keşfe ve taea-
vvufa itiraz olunan noktaları izah
etmek üzere bu şerhi yazmış.
Kürd haca zamanından şöyle
şikâyet ediyor: (İlim kıl ve kal-
den, neticesiz cıdalden, semere-
siz hilafdan ibaret oldu. Âlim
cahilden, büyük küçükten, şerif
alçaktan ayrılmıyor.

Birgivi'nin bazı mülâhazalarına
Kürd Molla Mehmed'in nasıl cev-
ablar verdigine bir örnek olmak
üzere aşağıya "raks ve musiki
meselesini" yazacağım:

Raks Meselesi

Bir zamanlar İstanbul'da ule-
ma ile meşayih arasında bu me-
sele ne kadar münakaşa
ve müazaaalara sebep olmuştu.
Çünkü şeyhler ve der-
vişler tekyelerde ayin mevkiinde
ayağa kalkarak sallanıp dönuyo-
rlardı. Şeyhler bu hareketlere
sıma ve deveran diyorlardı. Hal-
buki ulema onları Türkçe oyun
dedigimiz raksdan başka bir şey
saymıyorlardı. Binaenaleyh dev-
vişleri bu oyunlardan şiddetle
menetmek lâzımdı. Çünkü islâm
dininde ancak bir kaç türlü oyun
caizdi. Meselâ ata binen bir adam

atını istediği gibi oynatabilirdi.
Ok atmak dahi caiz bir oyundu.
Bir kimse tenhada kendi meşrû
zevcesile de oynatabilirdi. Fakat
şeyhlerin bir takım genç
ve güzel delikanlıları da içlerine
ve halkalarına alup ve kollarını
birbirlerinin omzlarına atup
veya bellerine sarılıp oynamala-
rı ulemayı pek ziyade hiddetle-
ndiriyordu. Onun için bu raks
ve deveranların hükümet taraf-
ından men edilmesini şiddet ve
ısrarla istiyorlardı. Tarikati Mu-
hammediye dahi (burun, göz,
kulak, ayak gibi muayyen bir
uzva mahsus olmayup) bütün
bedene şamil âfetleri sayarken
en başa bu raksı koymuştu. Bi-
rgivi diyor ki (bedenin hareketi
mevzun yani ölçülü olursa ona
raks derler. Eger ölçüsüz olursa
ona izdirab derler. Bunlar hara-
mdır.) Raksın haram olduğunun
isbat için Ebu Hanife, Şafî, Ma-
lik, Ahmed B. Hanbel gibi dört
mezhep imamlarının ve daha bir
çok müçtehidlerin sözlerini uzun
uzadıya yazdıktan sonra şöyle
çıkışıyor: (İnsaf, diyanet, ve ta-
b'nda istikameti olan bir kimse
zamanımızdaki sefihlerin mescid-
lerde ki rakslarını gördüğü ve
nağme ve elhan ile dualarını işi-
ttiği ve bunların içine bir takım
tüysüz gençlerin ve temizlikten,
helâl ve haramdan haberi olma-
yan ve belki imanı ve islâmı
bilmiyen bazı cahillerin karışmış
olduğunu ve bunların bazen eşek
anırmasına benzer sesler çıkar-
dıklarını ve Allahın ismini degi-
ştirerek hay ve kuy gibi mühmel
lafızlarla ve çirkın hezeyenlerle

bağırışıklarını işittiği vakit be-
hemehal bu adamlar dinlerini
lehv, laab ittihaz etmişlerdir der,
hatta o seyircinin fıkıh ilminde
bir alakası ve bilgisi olmasa bile
yine öyle düşünür. O seyircinin
ilmi de olursa o âyinlerin çirki-
nliğine nasıl hükmetmez? Bina-
enaleyh yazıklar olsun o hakim
ve kadırlara ki bunları bildikleri
ve gördükleri halde onları men
etmiyorlar. Bilakis o şeyhlerden
korkup anıardan dua iltimas
ederler.

Vakıa ayakta ve otururken
zikir güzeldir. Fakat bunu ede-
ble ve âzanın sükûnile ve teğâ-
nnietmeksizin yapmak icap eder.
Ve zikrederken nefy ve isbat
manasını göstermiş olmak için
başını sağa ve sola çevirmek de
caizdir. Fakat bunun sükûn ve
vekarla yapılması lâzımdır.

Vanlı Hocanın Cevabı

Fakat Birgivi ve emsâli ule-
manın meşayihe tevcih ettikleri
tenkit ve hücumları meşayih
cevabsız bırakmıyordu. İstanbul
kütüphanelerinde sîma ve deve-
ranın caiz ve meşru olduğunu
isbat için yazılmış bir çok risa-
leler bulunmaktadır. Biz burada
yalnız Vanlı hocanın Tarikati
Muhammediye şerhinde ki mülâ-
hazasını yazacağız:

(Dokuzuncu sınıf âfetler yu-
karıda isimleri geçen kalb, dil,
kulak, göz, karın, ferç ve ayak
gibi sekiz azadan bir muayyen
uzva mahsus olmıyarak bütün
bedene şamil olanlardır. Bedenin
âfetleri pek çoktur. Bu kitapta
olanlardan yalnız seksen kadarı
yazılmıştır. Onlardan bazıları

raks, sîma, vecddir. Bilmiş olki
sîma ilk iştir. Sîma kalbde bir
halet leyvesi verir. Yani bir ha-
let husule getirir ki onun adına
vecd derler. Vecd hareket ve
beverana sebep olurki rakstan
maksad işte budur. Sîma Arapça
luğatında mastardır. Türkçesi
ışitmektir. İstilâhta manası güzel
sesler, insanı coşturan beyitler
ve şiirleri dinlemekten ibarettir.
İnsan onları dinlediği vakit Allah
peygamberler ve velilerle bulun-
mağa şevklenir. İşte bu sîma,
ğına gibi mübahtır. Ulemadan
buna inkâr eden kimse azdır.
Allahü zülcelâl: (Sözü ışıtupte
o sözün iyisine ittiba eden kull-
arıma müjde ver: Habibim.) diye
buyurmuştur. (Âyeti celilede ki
«Yestemlun el kavle» cümlesinde
ki kavî kelimesi istigrak mana-
sında olan el harfi tarifile kull-
nılmıştır. (Elif lâm) istigrak ma-
nasına olunca bütün sözlerle şa-
mil olur. Şu halde şiirlerde ona
dahildir. Mübah ve makul olan
şiirlerde güzel sözlerden sayılır.
Onları dinlemek dahi o şiirlerin
kendisi gibi mübah olur. Mücah-
id (Yestemiun el kavle) de ki
ıştmekten murad hurileri dinle-
mektir demiş. İmam Ahmed, Ti-
rmizi, Beyhaki, Enes B. Malik-
den rivayet ettiler: Enes B. Ma-
lik dediki Resülü Ekrem buyur-
muşlar ki cennet bahçelerinden
geçtiğiniz vakit oynayınız. Eshab
sordularki cennet bahçeleri nedir
Resülü ekrem cevabında buyur-
dularken ki zikr halkalarıdır.
İmam Ahmed ve İbni Mace esh-
abdan Kays B. Saaddan rivayet
ediyorlar: Kays demişki Resullah

Mimar Sinan

Mahir GÜRSEL

— II —

Sultan Süleyman Mimar Sina-
na tekrar sordu:

— Hani arz olunan sular ne-
rededir gel göster?

Mimar Sinan padişahın önüne
düştü, derelerin her birini gezdi
bir dereye götürdü Burada otuz
lüle su çıktığı arz olunmuştu; şî-
mdi 10 lülede fazla akıtıyordu.

Padişah bu, bol suları görüce
hoşlandı.

— Mimar, gel beri, su hemen
bumudur? gayri yerlerde dahi
varmıdır? diye sordu.

Sinan:

— Belig saadetlû Padişahım
iki derede dahi bunların emsali
sular, haliyâ Padişah devletinde
caridir. Padişahım arz olunan züz
lüle ama ziyadesi elli lüle dahi
almak muhakkaktır. Eyyamu ba-
hurda asla sular bundan eksik
olmaz.

Padişah gümüş gibi pırıl, pırıl
akan sulardan çok memnun oldu.

Ve Sinanı taltif etti. Sinan bu
suretle işine devam etti, bu iş
tam 9 yıl sürdü. Diğer taraftan
Süleymaniye Camiinde inşası-
na devam olunuyordu. Onun en
ölmez abidesi Süleymaniye camii
olmuştu.

Mimar Sinan Süleymaniye Ca-
miinin ikmalini biraz uzatmıştı. Bu
sırada bir türbe inşasına başla-
mıştı.

Padişah hiddetlendi:

— Niçin benim camiim ile

mukayyed olmayıp mühim olma-
yan nesneler ile tatili faaliyet
eylersin? Bana bu bina ne za-
manda taman olur tiz haber ver
diye haber ver, yoksa sen bilirsin
dedi..

Mimar Sinan şaşırıldı. Bu hidde-
tin sebebini anlıyamadı.

— Saadetlû Padişahımın dev-
letinde inşaallahu taâlâ iki ayda
tamam olur.

Padişah bu söze pek inanmadı
Sinanın aleyhinde söylenen söz-
lere inanır gibi oldu.

Fakat san'atkâr sözünde sebat
etti. Tamam iki ay sora Camiın
anahtarlarını Padişaha teslim etti.

Bu suretle Sinan bu şah ese-
rini sekiz senede ikmal etmiş
oldu.

Bu tarihten itibaren mimar Si-
nanın şöhreti artmış, dillere des-
tan olmuştu. İstanbulun hemen
en muhteşem camileri Mimar Si-
nanındı. Halicin üzerinde Sultan
Selim camii, şehzade camii, su
kemerleri, Medreseler, su yolları
ve en sonra Süleymaniye Camii
bu koca Sinanın fahrü gururunu
arttıracak şaheserdi.

Mimarlık bakımından taşıdığı
yükseklik ve yapılışındaki fev-
kalâde zarafet dolayısıyla Ayasof-
yadan üstündür.

Bu bina bir birine bitişik üç
murabbadan ibarettir. Yan taraf-
lardaki murabbalardan birisi av-
lu diğeri türbe ortası mabettir.

Avlunun sathı mermerdir. Ve meşhur şadırvan oradadır Methal kapısı bir şaheserdir. Bu kapının üstünde stalaktit biçimi tez-yinat çok ince bir ruhun aksidir.

Büyük kubbenin ön ve arka kısımlarında ikişer yarım kubbe ve bunların etrafında beşer tane küçük tam kubbe vardır.

Büyük kubbe granitten dört muazzam sütun üzerinde durur.

Mihrabı beyaz mermerlerden mimber ve mihrabı ayrıca görülmeye değer birer incelikte yapılmıştır.

Mihrabın iki tarafında altın kaplama iki şamdanın dünyada misli görülmemiştir.

Elhasıl Süleymaniye haricen görünüşteki zarafet ve azameti ile dahilen bu güzel yazı ve tez-yinatiyle hakiki Türk san'atının en yüksek akılcılarını taşımaktadır.

SAN'ATKÂRIN ESERİNİN ORJİNALİTESİ

Hisler üzerindeki tesiri, yani maddeye verdiği ruh ve candır.

Sinan 69 yaşındadır. Uzun bo-yu, zayıf vücudu ve uzun sakalı kara gözleri ile Sokullular arasında mümtaz bir şima olarak kendini kösteriyordu.

Mimar Sinanın itibar ve şerefini kıskananlar çoktu. Sinanı tenkit eden çok fakat onun kadar vatana hizmet eden yoktu.

Cahil ve nadanların kadri Celil Marifeti ehil ayaklarda zelil

idi. Mimar Sinan Kanununun son

zamanlarında Mihrimah sultan ve Rüstem Paşa camilerini de inşa etti.

Kanuni öldü, Selim sani tahta geçti.

Aatık yeni devirde yeni bir abide yaratmak icap ediyordu.

Sultan Selim Camii üstadın ve bu devrin son şaheseridir. Sinan bu son eseri ile müftehirdir. En ziyade minarelerinin inşasında san'at gösterdiğini iddia ederek bu eser üzerinde bizzat şu mü taleada bulunmuştur:

" Bunun minaresi hem nazik hem üçü yolları olmağa gayet müşkül olduğu ukalâya malm-Jur. Halk cihan dajrei imkândan hariç dediklerinin birisi Ayasofya kubbsi gibi kubbe devleti islâmiyede bina olunmamıştır deyu keferi fecerenin mimar geçinenleri Türklere galebemiz vardır der-ler imiş. Ol kadar kubbe kurmak müşkildir dedikleri bu hakirin kalbinde kalmıştır.

Mezbur cami binasında him-met edüp biâğnillâhı taâlâ se-yei Sultan Selim Hands izharı kudret edip bu kubbenin Aya-sofya kubbesinden altı zurrâi kadie ve dört zurra derinliğin ziyade eyledüm. » demiştir.

Mimar Sinan bu iddiasında haklıydı Cami Türk mimari san'atının en güzide ve en üstadane bir eseri olmak üzere vücuda gelmişti.

Sinanın memleket harici ola-rak Hindistanda eserleri mevcuttur.

(Değli; Ağra, Lâhur, ve Kiş mir kaleleride Sinanın eserlerindendir.)

Koca Sinanın bütün eserleri-nin sayısı :

18 Cami, 15 Mesçit, 55 Medrdse 26 Darül'kura, 17 imaret, 2 Darül'süfa, 8 Köprü, 7 Su kemeri 18 Kervansaray , 33 Saray, 35 , 17 Türbe ve saire.

Bunlar bu büyük dâhinin Türk vatanına diktiği ölmez abidelerdir.

Koca Sinan nazarını İstanbu-lun her hangi bir semtine atfet-tiği zaman mutlak asarını görü-yordu. Onun ince ruhu, yüksek dehası İstanbulun manzarasını değiştirmişti. Bütün İstanbul hal-kı ruhlarını Sinanın ölmez eser-leri üzerinde dinlendiriyordu.

Koca Sinan artık uzun ömrü-nün son baharını yaşıyordu.

Süleymaniye gibi vatanına bıraktığı muazzam abideye imza-sını koymaya lüzum görmüyordu. Onun mütevazi bir köşesinde yalnız kendisini gömdürmekle iktifa etmişti.

Süleymaniye'nin yanı başında ufak bir sebile bitişik bir küçük pencerenin demir parmaklıkla-rından bakınız! Sarıklı sade bir mezar görürsünüz işte orada Koca Sinan yatar. Mezarının etrafı-nı çerçeveleyen zarif parmaklık-ların üzerinde şu mısralarla ha-yatı hülâsa edimiştir.

Ey iden bir iki gün dünya sa-rayında mekân. Han Süleyman olup mimarı bu merdi güzin Emia şahıyle kılup su yollarına ihtimam çekmeme cisrine bir takı mualla çekti kim kıldı dört yüzden ziyade mescidi ali bina yüzden artık ömür sürdü akıbet kıldı vefat

Ruhletinin saji dai didi tarihin Cai asajk değildir ademe mül-ki cihan

Yaptı bir cami virir firdevsi alâdan nişan

Hazır olup abu hayatı aleme kıldı revan

Aynıdır, ainej devranda şekli kehkeşan

Yaptı seksen yerde cami bu aziz kârdan

Yattığı yeri feda kılsın anın bağı cinan

Geçti bu demde cihandan pirü Mîmaran Sinan

Ruh çün fatiha ihsan ide pirü civan

Sinan her Türkün göğsünü gurur ile kabartacak bir san'at-kârdır.

O Türklükten aldığı şerefi Türklüğe verdiği şerefe muvazi yürüten büyük bir insandır.

(SON)

Yunus Emre

Recep YERSÜ

Anadoludaki tasavvufî halk edebiyatının mümessili olan Yunus Emre Türk milletinin yetiştirdiği en büyük sanatkarlardan biridir. Klâsik edebiyatımızın halk edebiyatına ve halk şairlerine ehemmiyet vermemesi bu edebiyatın ilk zamanlarının karanlık kalmasına sebep oldu. On üçüncü, on dördüncü, on beşinci asır halk edebiyatı hakkında pek az malumatımız vardır.

Bu asırlarda yetişen halk şairlerinin isimleri ve halk edebiyatı mahsülleri hemen, hemen kaybolmuştur. Yalnız zümre edebiyatları istisnâ bir vaziyet gösteriyor. Oda nisbeten.. fakat Yunus Emrenin şöhreti ve eserleri bu şairin dahası sayesinde asırların karanlıkları içinde parlamış ve ehemmiyetinden bir zerre kaybetmiyerek zamanımıza kadar gelebilmiştir. Onu hiç tereddüd etmeden on üçüncü asır şairlerinden Mevlâna Celâleddin ile mukayese edebiliriz. Mevlâna halis bir Türk olmakla beraber eserlerini farsca yazdı. Yazdığı şaheserlerle Acem edebiyatını zenginleştirdi. Bundan dolayı Acemler haklı olarak Mevlânayı kendi şairi addederler. Garb alimlerinden biri istikbalde kıymetlerini kaybetmiyecek şah eserlerin bir listesini yapıyor. Bu listede Mevlânanın mesnevisi de vardır. Mevlânanın divanı san'at bakımından mesneviden daha kıymetlidir. Mevlâna Acem-

ce yazdığı bu şiirlerle vücudu mutlaka olan aşkını ve tasavvuf esaslarını kudretle ve derin bir lirizmle ifade etmiştir. İşte Yunus Emrede aynı şeyi yani cenabı hakka olan iştiyakı ve Muhiiddin Arâbî'nin sistemini aynı kudret ve lirizmle duyurmuştur. Sonra mevlâna eserlerini asırlardan beri işlenmiş, tekemmül yüzlerce şah eseri olan bir dille yapmıştır. Halbuki Yunus'un elindeki dil işlenmemiştir. Bilhassa o asırlarda Arabca ve Acemcenin yanında kabiliyetsiz ve kaba bir dil telakkî ediliyordu. Yalnız on dördüncü asır şairlerinden Gülşehri ve aşık paşa böyle düşünmemişlerdi. Fakat, bu iki Türk şairi Yunus kadar san'at kâr degildiler ve Türkceyi onun kadar mükemmel kullanamamışlardır. Yunus'un dilindeki temizliğe bakınız:

Dağlar ile taşlar ile
Seherlerde kuşlar ile
Su dibinde mahi ile
Abdal olub yahu ile
Gök yüzünde İsa ile
Elindeki asâ ile
Dördü o güş eyyub ile

Çağırayım mevlam seni
Çağırayım mevlam seni
Sahralarda ahu ile
Çağırayım mevlam seni
Kur dağında musa ile
Çağırayım mevlam seni
Gözü yaşlı Yakub ile

Muhammed mahbup ile
Hamd ü şükr ul lah ile

Daima zikrullah ile
Bilmişem dünya halini
Baş açık ayak yalın
Yunus okur diller ile
Hakkı seven kullar ile

Çağırayım mevlam seni
Vasf kul hüvallah ile
Çağırayım mevlâm seni
Zerk etdim kilü kalini
Çağırayım mevlâm seni
Ol kumru-bülbüller ile
Çağırayım mevlam seni

Yunus mevlânanın Acemce yazdığı bir devirde Türk dilini en yüksek mevzuları ifade edecek bir hale getirmiş ve Türk edebiyatını zenginleştirmiştir. Türkçe onun elinde akıcı ve hareketli bir hale geldi. Şiirlerindeki lirizm fevkalade kuvvetlidir. Sonraki asırlarda Yunus'a açtığı yoldan bir çok şairler yürümüş fakat hiç biri onun kadar muvaffak olamamıştır. Yunus bu vadide tek olarak ayakta duruyor. Asırlardanberi halkın kalbinde yaşamış, onun manevî varlığını beslemiştir. Bu yüksek şairi her türk anacaktır.

HAYATI:

Yunus Emrenin hayatı hakkında pek az şeyler biliyoruz. Tarihi menbalardan ve eserlerinden öğrendiklerimize göre, Yunus Sakarya havalisinde doğmuş, Tapduk Emre isminde bir şeyhe intisab etmiş, Anadolu'yu Azerbeycanı dolaşmış. Şama gitmiş. Sonra tekrar doğduğu yere, Sakarya havalisine gelmiş. Şeyhin ölümünden sonra müridleri onun etrafına toplanmışlar ve

Yunus daha hayatta iken büyük bir şöhret kazanmış, hatta halk arasında menkabeleri teşekkül etmiştir. Sonra yine eserlerinden mevlâna ile görüşüğünü anlıyoruz. Hangi torihte doğduğu belli değildir. Divanının başındaki mesnevîde:

Söze tarih yediyüz yedi idi
Yunus canı bu yolda kodı idi

Diyor. Demek 707 de yani milâdi 1307 de Yunus sağdı. Bu mesneviyi ise hayatının sonlarına doğru yazdığını tahmin ediyoruz. O halde Yunus Emre on üçüncü asrın son yarımı ile on dördüncü asrın ilk yarımında yaşamıştır. Mezarını neredede olduğunu bilmiyoruz. Dokuz yerde makamı vardır. Buda Yunus'un kazandığı şöhreti gösterir. Her memleket onu kendisine mal etmek istemiştir.

Vilâyetnamede doğduğu yer Sivrihisarın «Sarı köy» ü olarak gösterilir. Buradada bir mezarı vardır. Porsuk suyunun Sakarya'ya karıştığı yerde-hakiki mezarının bu olduğu tahmin ediliyor

Yunus Emre ümmilike şöhret kazanmıştır. Hatta bunu kendisinde şiirlerinde söyler. Fakat doğru değildir. Yunus Emre'nin iddia etmekle mutasarrıfların kıymet vermedikleri zahiri ilmin kendisince ehemmiyeti olmadığını göstermek istemiştir. Yunus gibi bir şairin ümmî olmasına imkân yoktur.

Yunus hakkında yapılan son tetkikler onun Bektaşî olduğunu meydana çıkarmıştır. Yalnız şu-

nuda söylemek isterimki Bektaşilikle kızılbaşlık ayrı, ayrı şeylerdir. Bizde nedense bu iki zümre mensublarını karışdırırlar. Bilhassa on üçüncü asırda Bektaşilik mevlânânın sisteminden pekte ayrı degildi.

İşte Yunus'un hayatı hakkında bildiklerimiz bundan ibaret Birde menkabemsi hayatı vardır.

E S E R İ

Yunus'un divanı elimizdedir. Mesnevi, gazel ve ilâhilerden mürekkebi bu divandaki şiirlerin bir kısmı aruz, bir kısmıda hece vezniyle yazılmıştır. Yunus çok okunmuş ve çok sevilmiş bir şair olduğundan divanına kendisine ait olmıyan bir takım şiirlerde karışmıştır. Maamafî mütehassıs bir göz bu yabancı mahsulleri ayırabilir. Yunus'un şiirlerinin bir kısmı didaktiktir. Onun asıl şahsiyetini ve sanatını gösteren şiirleri öğretici mahiyette olmıyan coşkun, lirik şiirleridir. Maamafî mesnevisinin de sanat bakımından kıymeti vardır. Matbu divanı yanlışlarla doludur. Burhan Ümid'in tabinada mükemmel bir tabı diyemeyiz. Burhan Ümid Toprak kitabının mukaddimesinde Yunus divanının tenkidli tab'ının çok zor ve faidesiz

bir iş olacağı fikrini ileri sürüyor. Eker tenkidli bir tabı yapılırsa eser Üniveriste kütüphanelerinin raflarında çürümüş! Biz böyle düşünmüyoruz Mes'le tamamen aksinedir. Yani Yunus divanının tenkidli bir tab'ına ihtiyaç vardır. Burhan Ümid Toprak kitabının raflarda çürüyeceğinden değil, kendi ömrünün kütüphanelerde çürümemesi için bu işe yanaşmamıştır. diye hitab ettiği zümre ilmi hakikatleri meydana çıkarmak için Burhan Ümid gibi lodos alıp, poyraz satmıyor. Prof sör Riter « Nizami » nin « Hefti Peyker » isimli mesnevisini altmış senelik mütemadi çalışma neticesinde elde ettiği metinlere istinaden bastırmıştır. Yunus Emre gibi yüksek bir şairin divanı içinde böyle mesai ister.

Yunus Emre hakkında ilk esaslı tetkiki yapan Fuad Köprülü olmuştur. İlk mutasavıflar isimli kıymetli eserin ikinci kısmı tamamen Yunus Emre'ye aittir. Bundan sonra Yunus Emre'yi Abdülbaki gölpınarlı tetkik etmiş ve Yunus hakkında ki eskimiş olan bilgilerimizi tashih ve ikmal etmiştir. Burhan Ümid Toprak'ın iddiaları ve tetkikleri ciddi olmaktan ziyade fantazi mahiyette dir.

Toprağa Dönüş

Yazan: Selim ŞENGİL

Güneşle beraber bu ağacın dibine bağdaş kurup oturduğu halde, sabahleyin uzun olan gölgeler şimdi kısalmış, ama nedense para dağıtmaya bir türlü başlamamıştı. Dün de sabahtan akşama kadar kâh yine bu ağacın dibinde, kâh şimdi gözetlediği ve diğer arkadaşlarının küme, küme beklediği dükkânın yanında akşam olmuştu. Ve yine dün akşamki gibi para almadan' boş elle çardağa dönmek korkusu ile içinden hafif bir ürperme, sıtma nöbeti geçirir gibi oldu. Ku ruyan dudakları arasında biriken bir kaç damla tükürüğü yere fırlattı.

Bu öfkeli hal çok devam etmedi. Ona hiç yakışmayan asık yüzü yumuşayarak yanık bir köy türküsünü ıslıkla söylemeye başladı.

* *

O, bundan tam bir ay önce iki devesi ile bir eşiğini (deh) diyerek buraya geldi. Köyünde kuraklık bütün şiddetleyle devam ediyordu. Henüz bir karış boyunda olan ekinlerin boyunları bükülü öksüz çocuklardan farksız ve hastalığı teşhis edilemiyen bir insan gibi günden, güne sararıp gidiyordu.

Bütün köy ümitsizlikle eli böğründe. Bu allahtan gelen felâkeyine ancak ondan bir ihsan bekliyorlardı. İşte o zaman bu sürüp giden derde derman bulunmuş olurdu.

(Sarı İmam) ın son yağmur duvası bile neticesiz kalınca yapılabilecek bir işin kalmadığına bütün köyün aklı yatmıştı. Çünkü o, en kurak yıllarda, üçüncü duvaya kalmadan daha ilk seferde yağmuru yağdırmıştı. Fakat şimdi o da bu vaziyet karşısında çok âciz kalmıştı. Hatta daha ileriye giderek (Ne olacak kâfir olduk) gibi boş sözlerde bulunmuş, köylüyü böylelikle itham etmeye çalışmıştı.

Bu sıralarda idi. Kaza civarında işlemekte olan bir ecnebi maden şirketinin adanı köye geldi. (Kuyu başı) kahvesinin önünde köylüyü etrafına toplayarak hayvanları ile okkası bilmem kaç gümüş paraya ocaklardan (Kara gedik) e maden çekmelerini ve bu işten çok kâr edeceklerini onlara kendi lisansları ile söylemişti.

Bundan sonra hayvanını kap an yola düzüldü. Gidenlerin ardında çok geçmeden iyi para kazandıkları, hatta köye döndükleri zaman bir kaç dönüm tarla sahibi olabilecekleri rivayete çıkmıştı. Bizimde bahsettigimiz delikanlı giden kafilenin son bir yolcusu idi.

* *

Ocaktan hayvanların getirdiği madenleri tartmak, onları herkesin hesabına geçirmek ve buna benzer işlerle uğraşmak Bekir Çavuşun vazifesi idi.

Asıl mütahit Kara Mehmet...

Ancak para tevzii günleri ve pek mühim işler olduğu zaman görünürdü

Bekir Çavuş, eskiden köylerde jandarma onbaşılığı yapmış, onlara hitap etmesini, başlarına vurup ağızlarından nasıl lokma alınabileceğini bilen bir adamdı.

Askerlikten terhis olunurken en son rütbesi onbaşı olmasına rağmen halk ona burada Çavuşluk payesini pek çabuk vermişti. İfadesi sert ve keskin isede insanda yumuşak hissini bırakıyordu.

Kafilenin son yolcusu buraya gelirken, köyünden getirdiği darı unundan yapılmış bazlama ile çökelek peyniri ona beş, on gün yetmişti. Yine yiyeceği peynir ile ekmeğini alabilmek için, çektiği madene mukabil biraz avans para istemek için Bekir çavuşa baş vurduğu vakit (ay dolmadan para vermek nizamımız dışındadır. demişti. Sonra kendine iyilik yapmak isteyen bir adam süsü vererek «al sana bir defter. Canın ne isterse gider bizim bakkaldan alırsın.,» diye ilâve ettiğinde Bekir çavuşun sert ifadesini yumuşak ve oldukça dürüst bulmuştu. İçinden «Benim gibi elin yakanına daha ne yapsın» diye bir his bile geçmişti. O günden sonra yiyeceği ekmek ve peynir ile siğarası temin edilince geriye kalan bir tek düşüncesi şurada bulunduğu müddet zarfında biraz para biriktirmektir.

Gölgelerin tekrar bir başka istikamete doğru uzanması akşamın yaklaştığını gösteriyordu.

Sırtını dayadığı yabanî zeytin ağacının bir yaprağı bile oynamıyor, Toprakta yükselen sıcaklık, insanın yüzünü doluyor, onun dündenberi boş olan midesinin açlığı ile karışmış ve bir halsizlik veriyordu.

Sabahtan beri kendini avutmak için neler yapmamıştı. Eli ndeki zeytin ağacından kopardığı dal dal yontulmaktan küçülmüş, ucu ile kaldırdığı taş ve topraklardan koca bir çukur meydana gelmişti.

Çalıştığı bir ay zarfında çektiği madene mukabil alacağı paradan bakkal borcu düşüldükten sonra eline epeyce harçlık kalacak ümidinde idi. Okuyup yazması olmadığından kaç okka yük çektiğini ve bakkala ne kadar borçlu olduğunu bilmiyordu.

Her kesin bakkal hesabı alacağından düşülmek üzere iki gün önceden defterler toplanmıştı. Şimdi elinde olsa aşağı, yukarı belki bir şey çıkarabilirdi. Hatta iki günlük yiyeceğini aldığı için elinde ne para, nede defteri olduğundan dünden beri açtı. O, açlığa hemen, hemen alışmış gibiydi. Çok zaman defterile gidip, daima kalabalık bulunan dükkânın önünde yarım saat bekledikten sonra bir şey alamadan gerisin geriye döndüğü çok olmuştu. Onun düşüncesine göre bir şeyi parasız almak, bu defter tarzı dilenmekle bir gibiydi.

Akşam olunca para dağıtılmaya başlandı. Herkes dükkânın önünde birikmiş, ileride bulunanların sırası geldikçe hesabı gör-

ülüyordu. Mağazanın sağ ve karşı rafları, renkli basmalarla dolu. Sol tarafı muhtelif cinsten rakı şişeleri teşkil ediyor. Bu kısmın geriye kalan pak az yerinde kâğıtları soyulmuş, üzerinde kalanların ise renkleri uçmuş bayat konserve kutuları. Onların yanında bir çiviye asılmış yedi numara gaz lambası var. Yer sabun, Tuz, Şeker, Pirinç ve buna benzer çuvallarla dolu Konserve kutularının altında boylu boyuna uzatılmış bir masa üzerine serilmiş tüğü dökük halı, kenarı kırık hokka takımı, kalem ve biribiri üzerine yığılmış küçük, siyah defterler yazıhane kısmını teşkil ediyordu.

Bu masa başına büyük ümitlerle gelenler, hesap neticesinde ya borçlu, yahut da elinde sıkı sıkı tuttuğu iki üç bağanotla ve siyah bakkal defteri ile ölüme giden korkusuz, fakat hasta insan gibi sallana, sallana karanlıkta kaybolup gidiyorlardı.

Sıra ona geldiğinde vakit epeyce ilerlemişti. Masanın önüne yaklaştı. Dışarda karanlığa alışmış olan gözleri içeride, ışık önünde küçülmüş ve dünden beri midesinin boşluğu ile yedi numara lambanın titrek, fersiz ışığı altında yüzü büsbütün sararmıştı. Siyah ince bıyıkları kara kalemle kesilmiş gibi. Sağ omuzu üstüne düşen başının gölgesini yaşıyamıyacak kadar zayıf ve yorgun görünüyordu. Profilinin gerisinde açık kapıdan görünen gecenin keskin karanlığı, gök ve çöl geceleri gibi yıldızların parlaklığı kıymet biçilmez bir

fon teşkil etmekte idi. Yaka ve bir aşağıdaki kopmuş düğmesile açılan göğsünde bir kaç kıl görünüyordu.

Bekir çavuş yavaş bir sesle patrona onun künyesini okudu. Delikanlı bir adım daha ileriye yanaştı. Yedi numara gaz lambasının kör ışığı altında boyu daha uzun ve enli omuzlarından artıp aşağıya doğru sallanan kollar onu bir az çirkinlendirdiğinin farkında imiş gibi toplayıp önünde kenetlemek istedi, Yapamadı. Yine bir elini masanın üzerinde. ki siyah defterin üstüne, diğer elinin dört parmağını sarkıtarak baş parmağında kulağının arkasına ilistirdi.

Bekir çavuş önünde bulunan siyah defteri karıştırmakla meşguldu. Kara Mehmed ayağa kalktı. Gece yarısına kadar hesap bekliyenlerin sonuncusu olan bu adama, idam hükmünü vermiş, son kararı okur gibi titrek, pes bir sesle ve onu teselli edercesine Şukadar okka mal çekmişsin, bakkal borcun ile işe başlarken aldığın çuvalların bedeli düşüldükten sonra bir az borçlu kaldın. Amma zararı yok, sen iyi bir kimseye benziyorsun, bizim sana emniyetimiz var. Al şu defteri bakkaldan yine istediğini alırsın dedi. Ve sonra ilâve ederek «Bu ay daha fazla çalışırsın eline üç beş kuruş...» Daha söyleyecekti, fakat karşısındaki delikanlı onu beklemeden elindeki siyah defterle yedi numaralı lambanın sarı ışığını, üstü siyah defterlerle dolu masayı ve dükkânı terketmişti.

Dışarı zifiri karanlıktı. Küçük patika yolundan kâh dikenlere dalarak, kâh darı tarlalarına giden arıklardan sızan suların teşkil ettiği çamurlara basarak parlak yıldızların verdiği ışıkla çardağa gelebildi. Diğer arkadaşlarının hepsi bir çocuk masumiyetile uyuyorlardı.

Yerden bir iki basamak ve üç beş dilme ile yükselmiş, harip ağacının yapraklarıyla örtülü bulunan çardağın, yamrı, yumru tabanında yerine giderken gıcırtilarla gözlerini açan arkadaşları ne ona bir şey sordu, ne de onlara birşey anlattı. Uyumak arzusile yatağı olan çula, yastığı ise hayvan torbasına başını bıraktı ve uzandı.

Hesapta herşeyi kabul ediyor fakat şu bakkal borcunun bu kadar çok olduğuna şaşıyor, bir türlü buna aklı ermiyordu:

"Bu ay aldığımız çuvalları ödedik. Gelecek ay kârım olur." Diye kendini teselli etmeğe çalıştı.

Bir ateş çemberi vücudunu yavaş, yavaş sarıyor gecenin ayazı ona ılık meltem rüzgârı gibi geliyordu. Şimdi biricik isteği uyumak. Bir uyuyabilse her şeyi unutacak, her şeyi bir uykusu silip süpürecekti. Amma nerede o... Hesap neticesinde eli boş döndüğü kadar gözleri de uykusuzdu. Eğer bir uyuyabilse sabahleyin doğacak güneşin temiz, ılık ışıkları ile yeniden işine, büyük bir hızla başlayabilecekti. Fakat yok, uyku yok. Uykusuzluk içinde gözlerini yumdu. Ve sabaha kadar birbiri ar-

dından hiç kesilmeyen ateş nöbetleriyle yandı.

* *

Çalıştı Hattüstüva kadar gündüzlerin sıcaklığını, kutuplar gibi soğuk gecelerin ayazını yiyerek.

Günlerin birinde, bir devesinin ayağı şişti. Beş altı gün onu mal çekmeğe götüremedi. Zaten gidecek halde de değildi. Ocak ile «Karagedik» arasında hem hayvanlarını dinledirmek, hem kendisine verdiği molaları seyrektirdi. Bir gün Bekir çavuşun delâletile ayağı şiş, topal devesini şirket doktoruna gösterdiler ise de iyileşmesi için bir çare bulamadı. Köylüsü ve orada tanıdığı arkadaşlarının tavsiye ettikleri keten tohumu lâpası, yakılar kâr etmedi. Günden güne ağırlaştı, en nihayet yerinden kıpırdamıyacak hale geldi. Gene arkadaşları «Şunu kasaba satta, domuzun parası işe yarasin» dediler. Fakat küçüklüğünden bu güne kadar beraber, bir kardeş gibi büyüdükleri hayvanı satmaya da kıyamadı ve bir gün onu hayıt çiti ile çevrili tarlada ölü buldu.

O, sevdiği, kardeşi, dostu, yoldaşı olan devesinin ardından ağlamadı. Bir damla göz yaşı dahi dökmedi. Yalnız günden güne işinde hızlanarak gece ve gündüzleri yollarda, dinlenmek için verdiği molaları büsbütün kaldırarak çalıştı. Devesinin göçüp gittiği gün sağdan soldan tedarik ettiği para ile görmemesi için bir arabaya yükletip hayıtlı tarladan ölüyü ormana yollamıştı. İşte bundan sonra köylü-

leri onu ne zaman çardakta aradılar ise görmeden gerisin geriye döndüler.

Böyle bir ay daha geçti. Yedi numaralı gaz lambasının altında, tüğü dökük halı ve siyah defterlerle örtülü gördüğü hesapta gene borçlu çıktı. Halbuki bu ay daha fazla çalışmış aldığı çuvalları da ödemiş bulunduğu epeyce alacaklı olacağı kuvvetle ümit ettiği halde hesap neticesinde borçlu, hem de onun için ödenmeyecek bir vaziyette yükseldiğini gördü. Artık ne kadar çalışsa bu hesabı silemeyeceğini aklı kesti. Yapılacak bir tek çare kalmıştı. Burayı terk edip gitmek: Bu fikir kafasına perçinlenmişti. Ama «ya borçlarımı ödemedem savuşup gidersem elâlem ne bemez» diye düşünüyor, yalnız muhakkak gitmesi lâzım geldiğini biliyordu.

* *

Büyük ümitlerle ve iki deve bir eşekle kazanmak için geldiği bu yerden şimdi ümitsiz ve bir tek eşeği ile dönüyordu.

Köyüne karar verdiği, borçlarını ödemek için kıvrandığı gün geriye kalan devesi imdada yetti. Onu satmak için uzun gün uğramadık kahve, dolaşmadık ağaç gölgesi, hiç bir yer bırakmadı. Almak şöyle dersun, kimse fiyat bile sormuyordu. Akşam çardağa satmadan döndü. arka üstü uzandığı bir sırada Bekir çavuş geldi «Seni ağa çağırıyor» dedi. Kalktı, beraber gittiler. Kara Mehmet ona bir iyilik yap-

mak, müşteri bulamadığı devesini satın almak istediğini söyledi. O bir değer dahi biçmeden ağanın verdiği fiyatı Bekir çavuşun «fena para değil, ver elini» sözü ile kabul etti. Bu da ölü pahasına böyle gitti.

Daha o akşam bakkala, arkadaşlarına olan borcunu ödedi. İki ay önce satın aldığı, şimdi delik deşik bir hale gelen yırtık çuvalları da tanıdıklarına dağıttı. Geleli iki aydan beri ilk deliksiz uykuyu o gece bulabildi.

Sabahleyin şafakla beraber köyün yolunu tuttu. Oradan ayrılırken bakkalın önünde çalışmak üzere yeni gelmiş yaşlı, genç, uzun, kısa boylu köylülerin kaynaştıklarını, onlara Bekir çavuşun siyah defterlerden dağıttığını gördü. «Alma domuzu» diye az kalsın bağırarak olmuştur. Bu haline şimdi kendide güler gibi oluyor. Çok cefakâr, hiç bahar yüzü görmemiş gibi kulakları uzamış cılız eşeğinin üstünde, çuha fesini geriye doğru atmış yakalarını iki yana sallıya, sallıya, dünyaya yeniden gelmiş, hiç bir düşüncesi, hiç bir isteği yokmuş, omuzlarından ağır bir yükü yeni atmış, boş kafasını dinlendire dinlendire gün kavuşurken köyüne vardı. İki ay önce bıraktığı tarlanın çoraklığı yerinde şimdi körpe bir yeşillik seçiliyordu. Toprak gebe, yarın doğuracak kadar olgundu. O yenden büyük ümitlerle ona bağlandı.

19 Mayıs E. ALPAR

Sayın yurttaşlarım,

Bu gün beşeriyet tarihinin yer yüzünde bir daha eşine tesadüf edemeyeceği büyük bir günün yıl dönümünde buluyoruz.

Düşmanlar güzel yurdumuza girdikten sonra, yapmadık zulüm ve işkence bırakmadılar, o şekilde, Türk adını taşımak, Türk olmak en büyük suç affedilmez bir kabahat sayılıyordu. «Hasta adam» gözü ile bakılan Türkün zengin mirasını paylaşma sevdasına düştüler.

Padişah sarayında oturmuş zevk ve sefasile meşgul.. Onların her istediklerini yapmaktan başka bir şey düşünmüyordu. Yalnız yurdun öz evladı çocuklardan tutunuz da, ihtiyarlara kadar herkes kan ağlıyordu, yalnız onlar, o, kızıl sultanlar gülüyordu. Bununla beraber vatanın kurtulması endişesini güden bazı kimseler ya bir İngiliz himayesine ve yahutta Amerika mandası altına girmek taraftarlığını ileri sürüyorlardı. Diğer taraftan haşaelide teşekkül eden bir cemiyet Osmanlı devletinin mutlak ortadan kalkacağına inanıyordu. Parça parça olmuş bir memleketin ömrü tamamlanmış ve gözleri son kalan parçaya dikili aç düşmanlar. Harap bir yurt üstünde bozgun ve maneviyatı çürük bir kitle...

İşte 19 Mayıs - 1919 da feci manzara bu idi. Bütün bu felâket içinde kanının asaletinden

başka hiçbir şeyi kalmayan türk (Hakimiyet milliyeye müstenit) bir Türk ulusu tesis etmek kahramanlığını, varlığında taşıyan bir rehber, bir şef bekliyordu. İşte o altın başlı adam (ölürsem bu yolda ölmeliyim) parolasıyla 19 Mayıs 1919 da Samsuna çıktı Karadenizin azgın dalgalarıyla günlerce boğuşan harap köline bir tekne ile Türkün mevcudiyetinde ki fevkalbeşer kudreti keşfeden o, büyük adam insafsız ve amansız darbelerle parçalanmış kadavraya can vermiye geliyordu O, her konuştuğu cansıza hayat her konuştuğu insana ümit imân aşıyordu. Uçurumun kenarında tutunmak için ellerini havada gezbiren Türk milleti onun yüksek şahsiyetinde kurtarıcısını, kahramanını, tanrısını bulmuştu. Gözlerindeki enerji, ruhundaki inan bütün mahrumiyetleri yenmiş olan milletin önünde artık hiç bir engel, hiç bir kuvvet, hiç bir imkân duramazdı. Samsunda kopan bu tek ilâhi kuvvet her adımda biraz daha büyüyüp kudretlenerek her rasladığını devirip geçerek bütün ana vatani kapladı.

Yurtdaşlarım;

19-Mayıs sadece tarihin bir dönüm noktası değil, yeni bir Ergenekonunda kapısı oldu. O vüsatına son olmayan namütenahi geniş dehasıyla blze düşünmesi yeni, zevki yeni konuşuşu yeni güneşli bir vatan yarattı.

10 Ağustos-1920 de Türkiyeyi ölüm sehvasına çeken (Sevr) sınırlarımızı silmeğe çalışırken tunç bilekli büyük adam korkunç devletlerin azametini kıra kıra necip milletini yeni baştan tarihia huzuruna çıkarıyordu.

Bundan böyle 19 Mayıs yalnız bir zaferin destanı değil, bütün bir ilmin bütün bir güvenin ve şuurlu bir inanın, destanıdır..

Sevgili Türk gençliği;

Sayılamiyacak kadar kan pahasına kazanılan bu kutsal vatan ve istiklâl milletin hakiki bağ-

rından çıkardığı Atatürkün gençliğe en büyük emanetidir. Damarlarımızda dolaşan asil kan.

Gençliğin dinç omuzları üstünde, her gün biraz daha emin, biraz daha sağlam adımlar atmaktadır. Ulusal azim, ulusal irade ulusal kuvvet üzerinde kurulan bu genç rejim ancak biz gençliğin yaşaması, yükselmesiyle kaimdir.

Ey ölmez büyük Ata,

Türk gençliğine emanet bıraktığın cumhuriyet ülküsünü, kültür kaynağını yalnız müdafaa etmekle kalmayıp onu daha fazla yükselteceğimize and içiyoruz.

19 Mayıs

19 Mayıs 1919 Samsun'un kızı ufkunda bir güneş doğdu... O güneş. O gün kafasının sönmeyen ışıklarıyla Türk milletinin ruhunu yıkadı.. Meş'alelerini ufuklardan, ufuklara aksettirdi...

O gün... Samsun hayata yeniden doğdu..

19 Mayıs!... Saadet ve neşe dolu bir bahar.. Ebedî Ata bu baharı hürriyet kıvılcımlarıyla süsledi bu kıvılcımları ehan ufkunda parlatmak gençliğin ideali oldu..

O gün.. sarsılmaz cumhuriyetimizin ilk temelleri Samsun'un mukaddes topraklarında atıldı.

O gün... gençlik, bu güne kavuşmak için kalbinin bütün heyecanlarıyla, çalışacağına dair Samsun ufkunun ilk güneşine söz verdi.. Bütün Türklük bu güneşten bir parça, bir zerre aldı.. o güneşin verdiği hızla zaferlerden zaferlere koştu nihayet en büyük ülküsüne kavuştu.. her şeyi kazandı...

O günü... O nurlu günü, 19 Mayıs Türkün çelikten kuvvetlerini gösteren gençlik bayramı spor bayramı olarak kutluluyoruz.

Ey! asırlar kahramanı Türk. düşün... düşün oğünün büyüklüğünü.. O ulusal ve kutsal günü bu gün bütün varlığıyla an!..

O gün senin ümidlerine tatlı renkleri veren Atanı göz yaşlarını içine akıtarak kalbinde yaşat... o ebedidir..

Bu gün... ruhumuzu titreten bütün heyecanlarımızla 19 Mayıs 1919 gününü tekrar yaşatalım.. hepimize kutlu olsun..

Bu günü yaratan Ebedî Atanın aziz ruhu şad olsun...

Kâmile ERDOĞDU

(19 MAYIS)

15 Mayıs 1919 yılında Ege'den gelen küçük, serseri, yakıcı fakat sönmeye mahkûm bir kıvılcımla İzmir yanmağa başladı. Bu yangın yavaş, yavaş fakat insafsızca yurdumuzun içerlerine doğru ilerliyordu. Baştakiler yüzlerine çarpan bu yangın dumanlarını görmemek, çığlıkları ısıtmamak için gözlerini ve kulaklarını kapatmışlardı, fakat bu kara dumanlar türklüğün sönmeyen güneşini karartamadılar; Bilakis o daha çok ısıldadı ve daha çok parladı. İşte yangından dört gün sonra bundan tam yirmi yıl evvel 19 Mayıs'ta türklüğün bu Ulu güneşi Samsun ufkularında göründü. İşte daha o gün İzmir'e düşen kıvılcımın bir alev olsa bile bu büyük ışık ve kudret karşısında söneceği ap' açık görülüyordu. Çünkü bu kıvılcım ateşler diyarına düşmüştü. Göneşle kıvılcım mukayese edilirmi?

Bu güneş damarları ateşledi, İzmir'e düşen kıvılcımı söndürdü, yurdumuza esaret yerine hürriyet, yoksulluk yerine bolluk cehalet yerine Kültür getirdi. Ve bu günkü saadet ufuklarını aydınlattı. Ve daha dün o güneş bütün parlaklığı ile bizden uzlaşırken yaptıklarını bizlere emanet etti. Bizde o güneşin ve ateşler diyarının çocuklarıyız bizde elbet o ulunun eserlerine uzanan elleri yakarak ve o armağanları yakmak için sıçrayan her kıvılcımı bir anda bir hamlede söndürecekiz...

FEHMİ

Folklör

Karaca Oğlan

Kız — Gelin

Vehbi EVİNÇ

1937 Yaz tatilinde Susıgırlık'ın Kara köyünden aşık Mehmet Ali den bir çok halk türküleri not etmiştim. Bunlar arasında, aşık Mehmet Ali'nin Karaca oğlan türküsü diye söylediğini bu defa Kaynak'ın okuyucularına aynen sunuyorum.

Karaca oğlan gurbette gezerken bir kız ve birde gelin seviyor. Kız ve gelin de buna aşıktır. Evvelâ Karaca oğlan onlara karşı olan duygusunu açığa veriyor. Ondan sonra Kız ve gelin her biri kendi üstünlüğünden bahsederek dile geliyorlar. Nihayet kız üstün çıkıyor.

KARACA OĞLAN :

Karaca oğlan melin melin
Bir kız sevdim birde gelin
Kız ne anlar yiğit hali
İlle top zülüflü gelin

GELİN DERKİ :

Benim adım Fatma
Gözüm kara kaşlarım çatma
Yolcu kardaş buna yalan katma
Kızımı güzel ya benmi güzelim

YOLCU DERKİ :

Kızda güzel sende güzel
İkiniz bir dal güle benzer
Gelin tasta şerbet olmuş
Kız gömeçli bala benzer

KIZ DERKİ :

Benim adım Ayşe
Belerim var köşe köşe
Al yanak üstünde top menevşe
Var git gelin var git oğlan benim
Gelin :

Ben şu ovanın koruyum
Yel estikçe ılımlık ılımlık eriyim
Ben bir ellenmiş kırır arıyım
Her azalarım dolu sırlı bollen(bol ile)

KIZDA DERKİ :

Ben yaylamı yayladım
İndim alçaklarına seyreyledim
Bildim gelin bunda yalan söyledin
Hiç ellenmiş arı da sırlı bal olurmu?

GELİN DERKİ :

Kalk gidelim acele
İnce beli sardıralım güzele
İkimiz bir dal alma olsak çıksak
Acaba olmuşunmu ahırlar yoksa
yeşilinmi? Yarey

KIZDA DERKİ :

Ben gitmesem acele
İnce beli sardırmasam güzele
İkimiz bir gül olsak çıksak pazara
Acaba açmışın mı ahırlar yoksa
goncasın mı yarey

GELİN DERKİ :

Benim ne hahiz başım var
Elâ göz üstünde hilâl kaşını
A Kız senin bir gecelik işin var
İkinci gece deyince kervan geçmiş
yola benzer

KIZ DERKİ :

Küpeciler kulağıma küpe dokmezmi
Gelin senin bin gecene
Benim bir gecem degmezmi
Var git gelin var git oğlan benim
payım

Kız türküde gelini bastırmıştır
Çocuk kızı ahyor.

Bu hikâyenin, Kara oğlan'ın muhtelif parçalarından terkip edildiği anlaşıyor. Halkımızın terkip kabiliyetini gösteren bir kompozisyon olması itibarıyla ayrı bir hususiyet ve kıymet ifade etmektedir.

Kışın Deniz

Ne bir şiir söyledim denizin dalgasına
Ne de sakın havada teselliye aradım.
Koyverdim ben kendimi bir gönül halkasına
Rüzgârların eliyle saçlarımı taradım..

Sahilde şıpırdayan, köpüklenen suları,
Bir canavar hızıyla yeri eşen sular,
Karşı sahil boyunca coşan o şen suları
Ne bir gün düşünürdüm, ne de bir gün aradım.

Fırtınalar doğuran deniz öyle soğukki,
Dalgaların sesleri bugün öyle boğukki.
Ümit; diye açılan dudakları kapattı.

Ahmet NACI

Gurbet ve hayal

Her açık kalbe acı serpen merhemetsiz yad;
Sükûtle derinleşen hacımda birer feryad
Çınlar kulaklarımda, çınlar kulaklarımda..

Sıcak bir anne eli uzanırken yüzüme,
Hayalimi lekeler, ilişirler gözüme
Hadiseler burkulup döner dudaklarımda.

Hakikat balçığında dolaşmaktan naçarsan,
Hayalin kucığına şemsiyeni açarsan
Dönersin, dolaşırsın hülya konaklarında...

Şemsiyeni yel alır esince bir fırtına.
Eski balçığa atar hiç bakmaz hatırına.
Bir ürperişle gözler fırlar çanaklarından..

Ali GÜL

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Tükçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18 — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19 — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 21 — Halkıyat

Sayısı 15 kuruştur

İl Basımevi — Balıkesir